

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

CURRICULUM NAȚIONAL

ARIA CURRICULARĂ
ARTE

EDUCAȚIE MUZICALĂ

Clasele V-VIII

Chișinău, 2019

Aprobat:

- Consiliul Național pentru Curriculum, proces-verbal nr. 22 din 05.07.2019
- Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 906 din 17.07.2019

COORDONATORI:

- **Angela CUTASEVICI**, Secretar de Stat în domeniul educației, MECC
- **Valentin CRUDU**, dr., șef Direcție învățământ general, MECC, coordonator al managementului curricular
- **Valentina GAICIUC**, consultant principal, MECC, coordonator al grupului de lucru

EXPERȚI-COORDONATORI:

- **Vladimir GUȚU**, dr. hab., prof. univ., USM, expert-coordonator general
- **Ludmila URDU**, dr., prof. univ., UPS „Ion Creangă”, expert-coordonator pe ariile curriculare *Arte și Sport*

GRUPUL DE LUCRU:

- **Marina MORARI** (coordonator), dr., conf. univ., USARB
- **Liliana CÎȘLARI**, grad did. întâi, IPG „Victor Coțofană”, s. Chetrosu, r. Drochia
- **Pavlina ZAVATIN**, grad did. superior, IPLT „George Coșbuc”, mun. Bălți

PRELIMINARI

Curriculumul la disciplina *Educație muzicală* pentru clasele V-VIII (în continuare – *Curriculumul*), precum și manualul, ghidul metodologic, softurile educaționale etc., face parte din ansamblul de produse/documente curriculare și reprezintă o componentă esențială a *Curriculumului Național*.

Elaborat în conformitate cu prevederile *Codului Educației al Republicii Moldova* (2014), *Cadrului de referință al Curriculumului Național* (2017), *Curriculumului de bază: sistem de competențe pentru învățământul general* (2018), dar și cu *Recomandările Parlamentului European și ale Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți* (Bruxelles, 2018), *Curriculumul* reprezintă un document reglator, care are în vedere prezentarea interconexă a demersurilor conceptuale, teleologice, conținutale și metodologice ale disciplinei *Educație muzicală* în clasele V-VIII, accentul fiind pus pe sistemul de competențe ca un nou cadru de referință al finalităților educaționale.

Curriculumul face parte din a doua generație de curricula centrate pe competențe. Necesitatea schimbărilor a fost determinată de realități diverse, precum:

- funcționarea curriculumului anterior [4] mai mult de un ciclu curricular: 2010-2019;
- promovarea unor noi politici educaționale, printre care: implementarea evaluării criteriale prin descriptori (ECD) la disciplina *Educație muzicală* în ciclul gimnazial, conceptualizarea unui sistem al managementului curriculumului etc.;
- aspectele vulnerabile, identificate în procesul monitorizării curriculumului anterior.

Dezvoltarea curriculară a fost reperată printr-un proces de evaluare sistemică și holistică a curriculumului anterior, în baza unei metodologii aprobate [13, 14]. Demersul dezvoltativ s-a axat pe paradigma dată de *Cadrul de Referință al Curriculumului Național* [1], ținând cont de:

- abordările postmoderne și tendințele dezvoltării curriculare pe plan național și internațional;
- necesitățile de adaptare a curriculumului disciplinar la așteptările societății, la nevoile elevilor, dar și la tradițiile școlii naționale;
- valențele disciplinei în formarea competențelor transversale, transdisciplinare, specifice;
- necesitățile asigurării continuității și a interconexiunii dintre nivelurile și treptele învățământului general: educație timpurie, învățământ primar, învățământ gimnazial și învățământ liceal.

În cadrul proiectării *Curriculumului*, s-a acordat atenție intensificării abordărilor integrate:

- **la nivel transdisciplinar:**

- fundamentarea *Curriculumului* pe atributele viitorilor cetățeni, definite de *Profilul de formare a absolventului* de la treapta gimnazială de învățământ [1, p. 27-32]; evidențierea, în cadrul competențelor specifice, a valorilor și a atitudinilor formate preponderent prin disciplină;
- promovarea activităților centrate pe elev, a activităților de învățare (inter)activă, experiențială, prin sarcini de lucru, prin proiecte, studiu de caz, în combinație judicioasă cu tipuri de activități specifice educației muzicale a elevilor de vârstă respectivă;
- corelarea cu procesele globale de tehnologizare prin propunerea unor activități de învățare și produse evaluabile, care valorifică TIC, în cheia implementării Strategiei „Moldova Digitală 2020” [11];

- **la nivel interdisciplinar:**

- corelarea competențelor specifice disciplinei cu cele specifice *Educației plastice* (din aceeași arie curriculară *Arte*);
- recomandarea unor proiecte STEAM¹ ca activități de învățare;

- **la nivel intradisciplinar:**

- revizuirea unităților de competențe în contextul dinamic al formării competențelor specifice pe unități de învățare, pe clase;
- eșalonarea sistemelor de finalități preconizate pentru sfârșitul fiecăreia dintre clasele V-VIII, care vor conduce progresiv elevii spre dobândirea competențelor specifice disciplinei.
- reconfigurări, optimizări, descongestionări judicioase ale conținuturilor;
- evidențierea termenilor specifici disciplinei, care trebuie să intre în vocabularul activ al elevului în cadrul fiecărei unități de conținut;
- listarea produselor școlare evaluabile în fiecare unitate de învățare;
- asigurarea numărului de ore necesar pentru un parcurs eficient de predare – învățare – evaluare: dobândirea, înțelegerea, aplicarea, analiza și sinteza achizițiilor; realizarea ECD.

Curriculumul cuprinde următoarele componente structurale: *Preliminarii, Repere conceptuale, Administrarea disciplinei, Competențe specifice disciplinei, Unități de învățare, Repere metodologice de predare – învățare – evaluare, Bibliografie.*

Curriculumul are următoarele funcții:

- de conceptualizare a demersului curricular al disciplinei *Educație muzicală* în clasele V-VIII;

¹ STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics) este o abordare educațională modernă, interdisciplinară a cercetării și a inovării, prin care se combină științele, tehnologia, ingineria, matematica și artele (muzica, artele plastice, teatrul, coregrafia etc.).

- de reglementare și asigurare a coerenței dintre disciplina dată și alte discipline, dintre predare, învățare și evaluare, dintre produsele curriculare specifice disciplinei, dintre componentele structurale ale curriculumului disciplinar, dintre standardele și finalitățile curriculare;
- de proiectare a demersului educațional/contextual (la nivel de clasă concretă);
- de evaluare a rezultatelor învățării etc.

Realizarea acestor funcții determină categoriile de beneficiari: cadre didactice, autori de manuale/suporturi didactice, manageri în educație, alte persoane interesate, inclusiv părinți. Beneficiarul principal al acestui document este elevul (care are un statut specific în acest sens).

Curriculumul fundamentează și ghidează activitatea cadrului didactic, facilitează abordarea creativă a demersurilor de proiectare didactică de lungă și de scurtă durată, dar și realizarea propriu-zisă a procesului de predare – învățare – evaluare. Profesorul, în funcție de specificul resurselor umane și materiale, are dreptul: să modifice timpul efectiv pentru parcurgerea conținuturilor; să utilizeze personalizat și să completeze activitățile de învățare și produsele recomandate; să proiecteze și să realizeze strategii originale de predare – învățare și evaluare, optând pentru tehnici și metode variate; să elaboreze planuri educaționale individualizate pentru elevii cu CES [12].

Autorii manualelor și ai altor auxiliare didactice au obligațiunea de a respecta integral cerințele și recomandările *Curriculumului* în elaborarea conținuturilor și a activităților de predare – învățare – evaluare. Autorii de manuale au dreptul să schimbe ordinea parcurgerii conținuturilor și să grupeze în diverse moduri elementele de conținut în unități de învățare, respectând logica internă de dezvoltare a conceptelor specifice disciplinei.

Managerii în educație vor utiliza *Curriculumul* pentru monitorizarea calității procesului educațional.

În scopul creării condițiilor necesare păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a minorităților naționale, și în conformitate cu *Legea nr. 382 din 19.07.2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, aprobată de Parlamentul Republicii Moldova*, se recomandă selectarea, adaptarea și îmbogățirea repertoriului muzical de interpretare în baza folclorului și a creațiilor autentice de valoare artistică, în corespundere cu tradițiile și obiceiurile din comunitate.

I. REPERE CONCEPTUALE

I.1. Curriculumul la disciplina *Educație muzicală* pentru clasele V-VIII: abordare sistemică

Fiind parte componentă a *Curriculumului Național*, *Curriculumul* reprezintă un sistem de concepte, procese, produse și finalități care, în integritatea sa, asigură toate experiențele planificate riguros pentru a fi formate elevilor în cadrul disciplinei *Educație muzicală*, spre a atinge finalitățile învățării la cele mai înalte standarde de performanță permise de posibilitățile lor individuale.

- În plan conceptual, *Curriculumul* „conferă” un rol prioritar finalităților exprimate în termeni de competențe, care devin și criterii pentru selectarea și organizarea conținuturilor, alegerea strategiilor de instruire și de evaluare.

„Competența școlară este un sistem integrat de cunoștințe, abilități, atitudini și valori dobândite, formate și dezvoltate prin învățare, a căror mobilizare permite identificarea și rezolvarea diferitor probleme în diverse contexte și situații.”

*Cadrul de Referință
al Curriculumului Național*

Sistemul de competențe abordat prin *Curriculum* se structurează pe 3 niveluri:

A. Competențele-cheie/transversale/transdisciplinare se formează și se dezvoltă progresiv și gradual pe niveluri și trepte de învățământ. Competențele-cheie constituie o categorie curriculară esențială, fiind definite la un nivel înalt de abstractizare și generalizare (vezi *Codul Educației al Republicii Moldova*, art. 11(2)). Transversalitatea și transdisciplinaritatea pot fi evidențiate drept caracteristici importante ale competențelor-cheie, deoarece acestea traversează diferitele sfere ale vieții sociale, precum și frontierele disciplinare.

B. Competențele specifice disciplinei *Educație muzicală* derivă din competențele-cheie/transversale/transdisciplinare, se formează și se dezvoltă progresiv și gradual pe întreg parcursul studierii disciplinei, din clasa a V-a până la finele clasei a VIII-a.

C. Unitățile de competențe sunt componente ale competențelor și facilitează formarea competențelor specifice, reprezentând etape/„pietre de temelie” în achiziționarea/construirea acestora. Unitățile de competențe se formează și se dezvoltă pe parcursul unităților de învățare, al anilor de studii.

Curriculumul include și sisteme de unități de competențe prezentate la sfârșitul fiecăreia dintre clasele a V-a – a VIII-a, care reprezintă competențe specifice disciplinei, manifestate gradual la etapa dată de învățare. Aceste finalități au și funcția de stabilire a obiectivelor de evaluare finală.

- În concepția *Curriculumului*, **conținuturile**, care constituie un mijloc de formare a competențelor, devin mobile, flexibile și oferă profesorului libertatea și respon-

sabilitatea să decidă măsura și modalitatea de valorificare a acestora în procesul educațional, în funcție de diverși factori de impact (specificul elevilor, al localității sau al zonei geografice, al resurselor disponibile etc.).

În sens larg, sistemul de conținuturi ale *Curriculumului* reflectă cele 4 domenii intercorelate, specifice disciplinei *Educație muzicală*: **Audiție, Interpretare, Creație, Reflecție** – prin care se formează/dezvoltă cultura muzicală a elevului, ca parte componentă a culturii spirituale. În sens îngust, conținuturile de învățare includ cunoștințe (declarative și procedurale) și valori umane.

- **Activitățile și produsele de învățare recomandate** în *Curriculum* prezintă liste deschise de contexte semnificative de manifestare a unităților de competențe proiectate pentru formare/dezvoltare (activități de învățare) și pentru evaluare (produse evaluabile) în contextul unității respective de conținut. Cadrul didactic are libertatea și responsabilitatea să valorifice aceste liste în mod personalizat, dar și să le completeze în funcție de specificul clasei concrete de elevi, de resursele disponibile etc.
- Sistemele de finalități, conținuturi, activități și produse de învățare recomandate sunt strâns corelate între ele, generând **unitățile de învățare**, eșalonate pe parcursul anului școlar. Unitatea de învățare reprezintă o structură didactică deschisă și flexibilă, cu următoarele caracteristici: este unitară din punct de vedere tematic; determină la elevi un comportament generat prin integrarea unităților de competență și a competențelor specifice; se realizează în mod sistematic și continuu într-o anumită perioadă; finalizează prin evaluare. *Curriculumul* propune 4 unități de învățare în fiecare clasă.
- Din punct de vedere procesual, *Curriculumul* se axează pe următoarele aspecte generale:
 - promovarea concepției constructiviste și interactive: centrarea pe cel ce învață, interacțiunea elevului cu alți elevi/cadre didactice;
 - realizarea intra-, inter- și transdisciplinarității în contexte autentice de învățare, asigurând formarea eficientă a competențelor;
 - valorificarea principiilor individualizării, a diferențierii, a personalizării în procesul de învățare, asigurarea eficientă a incluziunii școlare;
 - crearea mediilor de învățare cu eficiență înaltă;
 - redimensionarea evaluării rezultatelor școlare, axându-se pe evaluarea nivelului de manifestare a competențelor elevilor în contextul evaluării criteriale prin descriptorii.

1.2. Curriculumul la disciplina *Educație muzicală* pentru clasele V-VIII: de la instruire în arte – la educație prin și pentru valorile artei

Curriculumul abordează educația muzicală ca un proces individual continuu de autodesăvârșire spirituală a personalității prin multiple forme de relaționare cu arta muzicii. Educația, și nu instruirea profesională, este dezideratul principal al disciplinelor din aria curriculară *Arte*. Educația muzicală a elevilor poartă un caracter artistic și se întemeiază pe natura vie a comunicării *elev – artă* și raportul *artă – viață*. Disciplina *Educație muzicală*, prezentată/valorificată în plan pedagogic în *Curriculum*, are un rol important în formarea/dezvoltarea personalității elevilor, în formarea unor competențe necesare pentru învățarea pe tot parcursul vieții, dar și pentru integrarea în societatea actuală.

Concepția *Curriculumului* are la bază **schimbarea accentului de pe instruirea muzicală – pe educație prin și pentru muzică, în contextul educației artistico-estetice a elevilor.**

Prin muzica interpretată, audiată, creată, se va modela comunicarea elevului cu lumea, autocunoașterea, integrarea în mediul social și formarea viziunii despre și pentru viață. Atât prin specificul și conținutul său, cât și prin posibilitățile sale formative, muzica solicită nu doar fondul intelectual, ci și cel afectiv al elevului, cu implicații directe în declanșarea unor stări, a unor trăiri și sentimente, făcându-l sensibil în fața marilor probleme ale vieții, contribuind la creșterea unui suflet frumos, armonios, cu o aleasă educație pentru valorile spirituale, cu extinderi în ținuta etică individuală, morală, civică etc. Artă îl ajută pe elev să trăiască plener, să simtă mai puternic și mai profund viața, îi deschide noi orizonturi pentru a se cunoaște și a se cultiva prin activitatea artistică creatoare, pentru a cunoaște și a se integra în viață. Cunoscând/valorificând lumea prin potențialul artelor, elevul se cunoaște/se construiește pe sine ca ființă spirituală, ceea ce constituie nivelul suprem al oricărei educații.

Valorile educației muzicale promovate prin *Curriculum* reunesc:

- *trăirea muzicală*, drept chintesență a activităților muzicale;
- lecția de educație muzicală, ca formă de activitate (creație) muzical-pedagogică, concepută în baza principiilor dramaturgiei artistice;
- sistemul activităților muzical-didactice, ca produs derivat din cele 4 forme de activitate muzicală: *creație – interpretare – audiere – reflecție*;
- cultura muzicală, care înglobează rolul, funcțiile și finalitățile culturii în general, în procesul căreia elevul, cunoscând/valorificând lumea, se cunoaște/se construiește pe sine ca ființă spirituală;
- educația muzicală propriu-zisă, ca muzicalizare a ființei umane prin cultivarea unor structuri specifice: *sentiment muzical* – simț deosebit al muzicii, *gândire muzicală* – judecată în sonorități-trăiri, *conștiință muzicală* – capacitate de a auzi artistic-sonor lumea, *inteligentă muzicală* – grad superior al culturii muzicale;
- educația prin muzică care, odată cu formarea competențelor-cheie/transversale/transdisciplinare, urmărește devenirea spirituală a personalității.

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an ²
Obligatorie	Arte	V	1	34
		VI	1	34
		VII	1	34
		VIII	1	34

Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Clasa	Unități de învățare (module)	Nr. de ore
V	1. Muzica în viața mea	5
	2. Expresivitatea discursului muzical (limbajul muzical)	10
	3. Organizarea ideilor muzicale într-o creație (forma muzicală)	5
	4. Varietatea genurilor muzicale	10
	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	4
VI	1. Muzica și alte arte	10
	2. Muzica și natura	5
	3. Muzica cu program	10
	4. Muzica fără program	5
	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	4
VII	1. Imaginea și dramaturgia creației muzicale	10
	2. Imaginea muzicală în creații vocale	5
	3. Imaginea muzicală în creații instrumentale	7
	4. Dezvoltarea imaginii în muzica dramatică	8
	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	4
VIII	1. Valori perene ale muzicii naționale și universale	8
	2. Curente și stiluri muzicale	7
	3. Muzica din zilele noastre	10
	4. Muzica – valoare a Eului	5
	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	4

III. COMPETENȚE SPECIFICE DISCIPLINEI

1. Receptarea muzicii în situații de învățare și cotidiene, exprimând atitudine pozitivă pentru cunoașterea de sine și a lumii prin arte.
2. Interpretarea expresivă a muzicii în contexte educaționale și socioculturale, demonstrând deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice.
3. Aprecierea creațiilor muzicale în limbaj specific, dând dovadă de spirit critic și respect față de valorile naționale și cele ale altor culturi.
4. Explorarea relațiilor dintre muzică și Eul personal, manifestând cultură muzicală ca parte componentă a culturii spirituale.

² Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

IV. UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

CLASA a V-a

Unități de competențe	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
	1. Muzica în viața mea	
<p>1.1. Specificarea elementelor limbajului muzical, care dau expresie creației muzicale audiate/interpretate.</p> <p>1.2. Manifestarea elementelor de cultură vocal-corală la interpretarea expresivă a cântecelor.</p> <p>1.3. Recunoașterea caracteristicilor care determină adecvarea muzicii la o situație dată.</p>	<p>Rolul muzicii în viața omului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Însușirile sunetului muzical. Evenimentul sonor în creația muzicală • Activitățile muzicale în viața omului. Triada <i>creație – interpretare – audiere</i>. <p>Comunicare și exprimare prin muzică</p>	<p><i>Studiu euristic/studiu de caz:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - colaborarea elementelor de limbaj muzical în edificarea evenimentului sonor. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - încălzirea vocii; - modelarea expresivității interpretării cântecului cu ajutorul elementelor de limbaj muzical. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea artistică a cântecelor cu și fără acompaniament; - audierea pieselor muzicale cu respectarea regulilor; - dramatizarea unor evenimente sonor-artistice. <p><i>Produse evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - caracterizarea muzicii; - cultura cântului.
	2. Expresivitatea discursului muzical	
<p>2.1. Caracterizarea expresivității creației muzicale cu ajutorul elementelor de limbaj.</p> <p>2.2. Exprimarea prin cânt a conținutului afectiv și ideatic al creațiilor muzicale.</p> <p>2.3. Utilizarea terminologiei muzicale în caracterizarea mesajului creației muzicale.</p>	<p>Ritmurile muzicii de dans și marș</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gradațiile de tempo în muzică • Timbrurile vocale, instrumentale și orchestrale. Instrumentele muzicale populare și clasice 	<p><i>Discuție:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - edificarea expresivității melodiei cu ajutorul elementelor de limbaj: ritm, tempo, nuanțe dinamice și timbru. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - intonarea sunetelor scăriței <i>Do</i> cu expresivitatea tipurilor de muzică: cântec, dans și marș; - fredonarea melodiei din piesa muzicală audiată; - ritmico-timbrale la măsură binară și ternară.

<p>2.4. Recunoașterea după auz a melodiilor celebre din muzica națională și universală audiată.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Intensitatea muzicii. Expresivitatea nuanțelor dinamice • Melodia – principal mijloc de expresie muzicală. Melodii celebre din muzica națională și universală 	<p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - modelizarea planului de interpretare muzicală a cântecului; - cânt vocal-coral; - fredonatul melodiilor din cântece și piese celebre studiate; - dramatizarea cântecelor învățate; - improvizații muzicale: melodice, ritmice, ritmico-timbrale; - audiții muzicale comentate/cu notițe paralele; - elaborarea conturului melodic din piesele audiate; - elaborarea posterului „Elementele limbajului muzical”. <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Ritmul în viață și în arte” / „Limbajul în comunicare și exprimare”. <p><i>Produce evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - fredonatul melodiei; - cultura audiției.
<p>3. Organizarea ideilor muzicale într-o creație (forma muzicală)</p>		
<p>3.1. Identificarea modalităților de organizare a ideilor muzicale în formele muzicale simple/compose.</p> <p>3.2. Demonstrarea elementelor de cultură auditivă în activitățile muzicale.</p> <p>3.3. Interpretarea vocal-corală după gestul dirijoral (atenție, inspirație, emiterea sunetului).</p> <p>3.4. Reprezentarea structurii formelor muzicale prin limbajul altor arte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forme muzicale simple: monopartită, bipartită, tripartită • Forme muzicale compuse: rondo, tema cu variațiuni 	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - relatarea informațiilor despre formele muzicale compuse, utilizând termeni specifici; - prezentarea procedeelelor de dezvoltare a ideilor muzicale prin repetare, contrast, variațiuni. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea auditivă a repetărilor/elementelor noi din melodie; - observarea unor modalități de dezvoltare a discursului muzical; - reprezentarea grafică și spațială a formei muzicale. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - audiții muzicale comentate; - analiza formei creațiilor muzicale după un plan; - improvizarea acompaniamentului ritmic la cântecele din repertoriul studiat. <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Miracolul formelor” / „Magia formei în exprimarea ideilor”. <p><i>Produce evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - planul de interpretare a cântecului; - partitura ascultătorului.

4. Varietatea genurilor muzicale		
<p>4.1. Distingerea sonorității genurilor primare în creațiile muzicale audiate/interpretate.</p> <p>4.2. Comentarea expresivității și a descriptivității muzicii în genurile vocale și instrumentale.</p> <p>4.3. Fredonarea expresivă a melodiilor din creațiile muzicale audiate.</p> <p>4.4. Comunicarea reprezentărilor asociative apărute în cadrul experiențelor artistice personale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Genurile muzicale primare în viața oamenilor: cântecele, dansul, marșul • Cântul vocal și coral în genurile cantată, oratoriu • Expresivitatea și descriptivitatea muzicii în genurile sonată și concert • Muzica dramatică în genul de operă și balet 	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - forme din viață și din natură exprimate în muzică. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de interpretare vocală în canon; - de recunoaștere auditivă a trăsăturilor expresive, specifice genurilor muzicale primare. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - dramatizare a evenimentelor sonore în diferite forme muzicale; - joc „Dialoguri muzicale” pe melodii improvizate, structurate în formă de rondo, temă cu variațiuni. <p><i>Proiecte individuale și de grup:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Crearea forme de rondo din repertoriul de cântece însușite”; - „Sfaturi utile pentru vizitarea sălilor de concert”. <p><i>Produce evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - planul de interpretare a muzicii; - proiect individual/de grup.
<p>La sfârșitul clasei a V-a, elevul poate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpreta expresiv creații vocal-corale după gestul dirijoral (atenție, inspirație, emiteria sunetului); • caracteriza expresivitatea creațiilor muzicale cu ajutorul elementelor de limbaj și al terminologiei specifice; • deosebi genuri și forme muzicale după algoritmul sonor; • recunoaște după auz melodiile celebre din muzica națională și universală audiată, manifestând ca valori și atitudini specifice predominante: • atitudine pozitivă pentru cunoașterea de sine și a lumii prin arte; • deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice; • spirit critic și respect față de valorile naționale și cele ale altor culturi; • cultură muzicală ca parte a culturii spirituale. 		

Repertoriul muzical pentru audiții muzicale	Repertoriul muzical pentru interpretare vocal-corală
<p>MODULUL 1: Imnul de Stat al Republicii Moldova, muz. Al. Cristea, vers. A. Mateevici; E. Doga, piesa „Eterna”; Canonul „Dona Nobis Pacem”, autor necunoscut; S. Rahmaninov, Vocaliză, Op. 34, nr. 14; Gh. Cucu, piesa corală „Frumosul vine pe apă”.</p> <p>MODULUL 2: C. Dimitrescu, „Dans țărănesc”; E. Grieg, „Marșul trollilor” din albumul „Piese lirice”; F. Schubert, Trio op. 100 – <i>Andante con moto</i>; J. Massenet, piesă pentru vioară și pian „Meditație”; E. Doga, „Balada romantică” muzică pentru spectacolul „Pășările tineretii noastre” după I. Druță; E. Elgar, piesa „La capricieuse”; Opus 17; Gh. Mustea, „Vals”; J. Offenbach, „Barcarola” din „Povestirile lui Hoffmann”.</p> <p>MODULUL 3: F. Chopin, Preludiul nr. 7, a-moll; P. Ceaikovski, piesele „Cântec vechi francez”, „Cântec german” din Albumul pentru copii; L. van Beethoven, „Bagatelă”, a-moll; L. van Beethoven, <i>Rondo</i> (mişcarea a III-a) din Sonata „Patetică” pentru pian, nr. 8, c-moll; Joseph J.-B. Arban, Variațiuni la tema „Carnavalul din Veneția”; W. A. Mozart, Variațiuni pentru pian la tema „Ah, vous dirais-je, Maman” KV265.</p> <p>MODULUL 4: A. Vivaldi, numere din cantata „Gloria”; G. F. Handel, corul „Aleluia” din Oratoriul „Messiah”; W. A. Mozart, Sonata pentru pian nr. 16, C-dur; secvențe din opera „Flautul fermecat” de W. A. Mozart; secvențe din opera „Aurul Rinului” de R. Wagner; secvențe din baletul „Luceafărul” de E. Doga, secvențe din baletul „Frumoasa din pădurea adormită” de P. Ceaikovski.</p>	<p>MODULUL 1: Imnul de Stat al Republicii Moldova, muz. Al. Cristea, vers. A. Mateevici; Canonul „Dona Nobis Pacem”, autor necunoscut; Cântecul „Copilăria”, muz. D. Radu, vers. C. Dragomir.</p> <p>MODULUL 2: Cântecul „Țara mea”, muz. E. Doga, vers. V. Covalschi; Cântecul „Cât trăim pe-acest pământ”, muz. T. Chiriac, vers. N. Dabija; colinde.</p> <p>MODULUL 3: Cântecul „Moara”, muz. G. Kiriac, vers. V. Cosmovici; cântecul „Eminescu”, muz. I. Aldea-Teodorovici, vers. Gr. Vieru; cântecul „Bardul din Mircești”, muz. P. Mezzetti, vers. C. Scrob; cântecul „Litere latine, pășări vrăjitoare”, muz. D. Chițenco, vers. V. Romanciuc.</p> <p>MODULUL 4: L. van Beethoven, canonul „Ars longa, vita brevis”; cântecul „Fata de păstor”, muz. T. Teodorescu, versuri populare; cântecul „Țară de soare”, vers. Gr. Vieru, melodie populară; cântecul „Copilărie”, muz. I. Rotari, text I. Gorpin.</p>

CLASA a VI-a

Unități de competențe	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
	1. Muzica și alte arte	
<p>1.1. Analiza specificului genurilor muzicale academice generate de simbioza muzicii cu alte arte.</p> <p>1.2. Compararea posibilităților expresive și descriptive ale limbajului muzical și ale limbajului altor arte.</p> <p>1.3. Interpretarea expresivă a repertoriului de cântece în funcție de caracteristicile poetice și muzicale.</p> <p>1.4. Transpunerea impresiilor trăite prin muzică în limbajul altor arte (literatură, arte plastice, coregrafie, teatru).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Artă muzicii și arta cuvântului: caracteristici specifice și comune. Convenționalitatea limbajului artistic • Relația <i>muzică – dans</i> în creațiile muzicale populare și academice • Muzica și artel plastice: mijloace specifice de redare/exprimare a realității • Muzica și teatrul. Sincretismul artelor în genurile muzicii dramatice <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> sincretismul artelor, simbioza muzicii cu alte arte, caracteristicile muzicale și poetice în cântec, genurile muzicii dramatice.</p>	<p><i>Studiu de caz:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - asociații libere dintre elementele de limbaj muzical și limbajul altor arte: literatură, arte plastice, coregrafie. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - asocierea versurilor cu muzica audiată și invers; - fredonatul temelor accesibile din creații muzicale; - acompaniamentul ritmico-timbral. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - audiții comentate; - analiza-caracterizare a imaginii artistice cu același subiect în creații muzicale, creații literare, plastice și coregrafice; - interpretarea expresivă a creațiilor vocal-corale cu și fără acompaniament; - improvizatii muzicale. <p><i>Proiect de grup:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Sincretismul artelor în teatrul muzical” / „Viața și realitatea exprimate în muzică și în alte arte”. <p><i>Eseu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Muzica în familia artelor” / „Arta muzicii și arta coregrafică”. <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Imagini redade și exprimate în arte și în științe”. <p><i>Produse evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - afișul și invitația la un program cultural-artistic pentru școală, comunitate; - eseu; - fredonatul temelor muzicale din creații celebre.

2. Muzica și natura		
<p>2.1. Exprimarea artistică a stărilor sufletești, a stărilor de spirit declanșate de natură în creațiile muzicale audiate și interpretate.</p> <p>2.2. Utilizarea adecvată a terminologiei muzicale în caracterizarea procedeeelor de redare a imaginii naturii în creațiile audiate/interpretate.</p> <p>2.3. Improvizarea evenimentelor sonore asociate fenomenelor și anotimpurilor naturii.</p> <p>2.4. Interpretarea expresivă a pieselor vocal-corale despre natură, sincronizat, cu și fără acompaniament.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Imaginea naturii în creații de muzică populară (creații folclorice instrumentale) • Tema naturii în creația compozitorilor autohtoni. Mijloace și procedee de redare a naturii în muzică (imitații directe și indirecte, reproduceri și descrieri muzicale, sugestii muzicale spațiale etc.) • Creații celebre din tezaurul muzicii universale, dedicate naturii <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> creații folclorice instrumentale, procedee de expresie muzicală, interacțiunea elementelor de limbaj muzical, compozitori autohtoni, tezaurul muzicii universale.</p>	<p><i>Studii de caz pe exemple de material audio și video:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - forme și fenomene din natură exprimate în muzică; - procedee de redare a naturii în creații muzicale. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea auditivă a interacțiunii elementelor limbajului muzical în redarea naturii; - fredonatul temelor muzicale accesibile. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - audiții muzicale comentate/cu notițe paralele; - interpretarea sincronizată a creațiilor vocal-corale cu și fără acompaniament; - analiza-caracterizare a creațiilor audiate; - comentariul muzical. <p><i>Eseu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Natura – sursă de inspirație pentru muzica populară și muzica profesionalistă”. <p><i>Proiect individual/de grup:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Fenomenele naturii descrise în muzica populară și academică”. <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „În mijlocul naturii” / „Privind pe geam”. <p><i>Produce evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - repertoriu de cântece despre natură; - proiect individual; - eseu.
3. Muzica cu program		
<p>3.1. Cercetarea evoluției discursului muzical în creațiile de muzică cu program.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Clasificarea genurilor de muzică instrumentală. <i>Program – tablou</i> în genurile muzicale 	<p><i>Expunere cu oponent:</i> „Tipurile de program atribuit muzicii”.</p> <p><i>Conversație euristica:</i> „Trăsături specifice muzicii cu program – tablou și program – subiect”.</p>

<p>3.2. Diferențierea posibilităților de expresie a conținutului de imagini în creațiile muzicale cu diverse tipuri de program: <i>program – tablou, program – subiect</i>.</p> <p>3.3. Caracterizarea posibilităților de redare a realității istorice și a lumii interioare a omului în muzica cu program.</p> <p>3.4. Interpretarea/fredonarea expresivă a unui repertoriu de cântece și a temelor muzicale din creațiile muzicale audiate.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Istoria – sursă de inspirație pentru muzica cu program. <i>Program – subiect</i> în genurile muzicale • Lumea interioară a omului în creațiile muzicii cu program <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> discurs muzical, laitmotiv, muzica cu program, tipuri de program muzical, program – tablou, program – subiect.</p>	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea auditivă a temelor/a laitmotivelor din creațiile studiate; - fredonatul temelor muzicale din creații cu program; - identificarea semnificației elementelor de limbaj muzical; - învierea vocii, de lărgire a diapazonului, de perfecționare a intonației etc. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - audiții comentate; - lectura creațiilor literare, care stau la baza subiectului creației muzicale; - melogestica; - interpretarea vocal-corală cu elemente de dramatizare; - comentariul muzical în baza unui plan; - improvizarea melodiilor pe versuri propuse. <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Creăm metamorfoze”/ „Cum se schimbă lumea?!” . <p><i>Produce evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - eseu: „Lumea interioară a omului în limbajul artelor” . - portofoliu: „Personalități și evenimente istorice reprezentate în muzica cu program” . - repertoriu de creații muzicale cu program celebre.
<p>4. Muzica fără program</p>		
<p>4.1. Recunoașterea diferențelor dintre imaginile muzicale ale celor două tipuri de muzică: cu și fără program.</p> <p>4.2. Manifestarea spiritului creativ în activitatea de interpretare muzicală a repertoriului de piese vocal-corale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Caracterul pur al muzicii fără program: de la miniatură până la creații muzicale de proporții • Expresivitatea limbajului și a formei în muzica fără program • Sensurile sonorităților și reprezentările asociative în creațiile de muzică fără program 	<p><i>Studiu de caz pe exemple de material audio și video:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - afișul unui concert de muzică instrumentală. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - distingerea auditivă a structurii melodiei; - determinarea sonorităților muzicale și a reprezentărilor asociative în creații de muzică fără program; - melogestica; - fredonatul temelor muzicale din creațiile audiate independent; - crearea imaginilor asociative în cadrul percepției muzicii pure.

<p>4.3. Integrarea valorilor muzicii cu și fără program în activitatea culturală/artistică personală și a clasei.</p>	<p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> imagine muzicală, muzică pură, reprezentări asociative, muzică fără program.</p>	<p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - audiiți cu o problemă muzicală (fără cunoașterea autorului sau a interpretului creației muzicale); - interpretarea artistică a creațiilor vocal-corale cu și fără acompaniament; - prezentarea „cărții de vizită” a unei săli de concert, a unui compozitor, a unei creații muzicale celebre; - comentariul muzical. <p><i>Proiect de grup:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „ Forme muzicale în muzica fără program” . <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Dacă aș călători cu mașina timpului...” <p><i>Produse evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - partiturile ascultătorului la creații muzicale studiate în clasă și independent; - piese de identitate ale unui program artistic: invitație, afiș, apreciere valorică; - repertoriu preferat de creații muzicale fără program celebre.
<p style="text-align: center;">La sfârșitul clasei a VI-a, elevul poate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • compara posibilitățile expresive și descriptive ale limbajului muzical și cele ale limbajelor altor arte; • interpreta expresiv repertoriul de cântece în funcție de caracteristicile poetice și muzicale, cu și fără acompaniament, cu elemente de dramăizare; • caracteriza posibilitățile de redare a realității istorice și a lumii interioare a omului în muzica cu program; • transpune impresiile trăite prin muzică în limbajul altor arte (literatură, arte plastice, coregrafie, teatru); • integra valorile muzicii cu și fără program în activitatea culturală personală, manifestând ca valori și atitudini specifice predominante: • atitudine pozitivă pentru cunoașterea de sine și a lumii prin arte; • deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice; • spirit critic și respect față de valorile naționale și cele ale altor culturi; • cultură muzicală ca parte a culturii spirituale. 		

Repertoriul muzical pentru audiții muzicale	Repertoriul muzical pentru interpretare vocal-corală
<p>MODULUL 1: „Cântec de leagăn” din repertoriul M. Tănase; C. Porumbescu, „Tatăl nostru”; „Călușarii”, dans popular din repertoriul Ansamblului Național Academic de dansuri Populare „Joc”; J. Strauss, Suita de valsuri „Povestiri din pădurea vieneză”; N. Rimski-Korsakov, Suita simfonică „Șeherezada”; I. Mureșeanu, Uvertura „Ștefan cel Mare”; M. Musorgski, piesa „Baletul puișorilor ieșiți din găoace” din suita pentru pian „Tablouri dintr-o expoziție”; G. Enescu, Rapsodia română nr. 2; M. K. Ciurlionis, poemul simfonic „Marea”; C. Porumbescu, fragmente din opera „Crai nou”; W. A. Mozart, fragmente din opera „Bastien și Bastienne”; P. Cealikovski, secvențe din baletetele „Spărgătorul de nuci”, „Lacul lebedelor”; W. A. Mozart, fragmente din baletul „Les Petits Riens” (Micile nimicuri); C. Porumbescu, secvențe din opera „Crai nou”.</p> <p>MODULUL 2: Tabloul muzical „Ciocârlia”; Tabloul muzical „Dimineața în sat”; G. Enescu, Suita nr. 3 pentru orchestră „Săteasca”; M. Jora, Suita simfonică „Privești moldovenești”; L. van Beethoven, Simfonia a 6-a „Pastorală”, mișcarea a IV-a „Furtuna”.</p> <p>MODULUL 3: J. Haydn, scena „Furtuna” din oratoriul „Anotimpurile”; E. Grieg, tabloul „Dimineața” din suita simfonică „Peer Gynt”; P. Cealikovski, ciclul de piese pentru pian „Anotimpurile”; G. Verdi, Corul sclavilor evrei din opera „Nabucco”; F. Chopin, Studiul pentru pian, nr. 12, opus 10, c-moll; D. Șostakovici, fragmente din Simfonia nr. 7; Gr. Dinicu, „Hora mărtișorului”; L. van Beethoven, „Oda bucuriei” din finalul Simfoniei nr. 9.</p> <p>MODULUL 4: Gr. Dinicu, „Hora staccato”; C. Porumbescu, Balada pentru vioară și pian; G. Enescu, <i>Preludiu la unison</i> din Suita nr. 1 pentru orchestră; W. A. Mozart, Simfonia nr. 40 în g-moll; W. A. Mozart, mișcarea I. <i>Serenade. Allegro</i> din „Mica serenadă nocturnă”.</p>	<p>MODULUL 1: cântecul „Izvorul veșniciei” muz. E. Doga, vers. Gr. Vieru; cântecul „Brăul amestecat”, muz. P. Văiculescu, versuri populare; cântecul „Valurile Dunării”, muz. I. Ivanovici, vers. C. Scrob; cântecul „Moara”, muz. D. Georgescu-Kiriac, vers. V. Cosmovici; cântecul popular suedez „Trei băieți”; cântecul „Noi lumea o vom colora”; „Cântecul gamei” din musicalul „Sunetele muzicii”, muz. R. Rodgers, vers. O. Hammerstein.</p> <p>MODULUL 2: cântecul „Țara mea” muz. V. Doni, vers. Gr. Vieru; Cântecul popular „Luncile s-au deșteptat”, din colecția lui T. Popovici; cântecul „Fata de păstor” muz. T. Teodorescu, versuri populare; cântecul „Revedere”, muz. D. Georgescu-Kiriac, vers. M. Eminescu; Cântecul „Codrii mei frumoși”, muz. E. Doga, vers. P. Crucețnic; MODULUL 3: cântecul „Primăvara” muz. P. Cealikovski, vers. Gr. Vieru; cântecul „Cucul” muz. E. Doga, vers. Gr. Vieru; cântecul „Bardul din Mircești” muz. P. Mezzetti, vers. C. Scrob; „Hristos a înviat”, muz. după G. Musicescu; L. van Beethoven, „Oda bucuriei” din Simfonia a 9-a, vers. F. Schiller.</p> <p>MODULUL 4: Cântecul „La mijloc de codru des” muz. I. Mureșeanu, vers. M. Eminescu; Cântecul popular „Să pornim hora inel”; „La Moldova” muz. T. Zgureanu, vers. A. Roșca.</p>

Unități de competențe	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
<p>1.1. Deosebirea după auz a constituenților principali ai imaginii muzicale din creațiile audiate.</p> <p>1.2. Explicarea rolului interacțiunii elementelor de limbaj muzical (nucleul semantic) în edificarea imaginii într-o creație.</p> <p>1.3. Aplicarea creativă a deprinderilor de interpretare vocal-corală a pieselor în variate aranjamente la unison, solist – grup, pe grupe, alternativ, cu și fără acompaniament.</p> <p>1.4. Transpunerea percepției personale a imaginii muzicale în variate reprezentări și limbajul altor arte.</p>	<p>1. Imaginea și dramaturgia creației muzicale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea de imagine muzicală. • Caracteristici ale imaginii muzicale • Etapele de constituire a imaginii muzicale într-o creație: început, înaintare – continuare, culminație, sfârșit • Rolul limbajului muzical în edificarea/expresivitatea imaginii într-o creație <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> imaginea muzicală, expresivitatea imaginii, dramaturgie muzicală, nucleu semantic, etape de constituire a unei imagini muzicale.</p>	<p><i>Studiu de caz:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interdependența dintre imagine și dramaturgie într-o piesă muzicală (pe exemplul formelor muzicale simple). <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - încălzirea vocii pentru interpretare în ansamblu; - recunoașterea auditivă a mijloacelor de expresivitate, care edifică imaginea muzicală într-o piesă; - identificarea după auz a nucleului semantic din piesele audiate; - elaborarea partiturii personale la piesele audiate. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea pieselor corale cu acompaniament improvizat; - interpretarea pieselor corale în variate aranjamente la unison, solist – grup, pe grupe, alternativ; - audii problematizate; - fredonatul melodiei pieselor muzicale audiate în formă de dialog, „lăntșor sonor”; - melogestica; - improvizatii ritmico-timbrale în variate aranjamente; - modelizarea imaginii și a dramaturgiei pentru interpretarea pieselor vocal-corale; - caracteristica imaginii în raport cu dramaturgia în creațiile muzicale audiate; - reprezentarea grafică a etapelor de edificare a imaginii și a dramaturgiei într-o piesă muzicală (forme simple). <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Imaginea lumii/a vieții în arte și în științe”. <p><i>Produse evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - planul de interpretare a imaginii muzicale din piese vocale; - comentariul muzical.

2. Imaginea creațiilor muzicale vocale		
<p>2.1. Cercetarea auditivă a dezvoltării imaginii creațiilor vocale laice și religioase prin audiții și interpretare artistică.</p> <p>2.2. Elaborarea planului de interpretare a imaginii muzicale la cântece în procesul de învățare colectivă.</p> <p>2.3. Descrierea argumentată a impresiilor muzicale proprii, starea interioară personală în urma contactului cu muzica de diferite genuri vocale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Clasificarea genurilor de muzică vocală. Dezvoltarea muzicii într-o piesă vocală • Dezvoltarea imaginii în muzica vocală religioasă, academică <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> genurile muzicii vocale, lied, cantată, oratoriu, muzică vocală religioasă, legitățile dezvoltării muzicale, planul de interpretare a imaginii muzicale, impresii muzicale.</p>	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - încălzirea vocii pentru interpretare în ansamblu, cu divizarea la două voci; - diferențierea auditivă a genurilor muzicale vocale laice și de cult; - elaborarea partiturii personale la piesele audiate. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea pieselor corale cu acompaniament improvizat; - audiții problematizate; - improvizatii ritmico-timbrale în variate aranjamente; - modelizarea imaginii și a dramaturgiei pentru interpretarea pieselor vocal-corale; - caracteristica imaginii în raport cu dramaturgia în creațiile muzicale vocale audiate. <p><i>Proiect de grup:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Idealurile credinței în muzică”. <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Vocea – o minune irepetabilă”. <p><i>Produce evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - teme muzicale din genurile vocale studiate fredonate din memorie; - comentariul muzical.
3. Imaginea muzicală în creații instrumentale		
<p>3.1. Distingerea auditivă a dezvoltării imaginii muzicale în creațiile audiate și interpretate: început, înaintare – continuare, culminație, sfârșit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nucleul semantic în miniaturile instrumentale: piesă • Procedeul de dezvoltare a muzicii: repetiția, contrastul, asemănarea și progresia (pe exemplul genului de concert) 	<p><i>Studiu de caz pe exemple de material audio și video:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - procedee de dezvoltare a imaginii muzicale în creațiile instrumentale; - rolul leitmotivului în dramaturgia unei creații muzicale instrumentale.

<p>3.2. Comentarea argumentată a procedeeilor de dezvoltare a imaginii în creațiile muzicale instrumentale audiate.</p> <p>3.3. Fredonarea din memorie a temelor muzicale din creațiile instrumentale accesibile și îndrăgite.</p> <p>3.4. Reprezentarea evoluției dramaturgiei muzicale din creațiile audiate prin mijloacele altor arte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forma muzicală ca expresie a dramaturgiei în creațiile instrumentale (pe exemplul formeii de temă cu variațiuni în sonată) • Principiul dezvoltării muzicii în baza unui motiv în genurile muzicii simfonice (pe exemplul simfoniei) <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> genurile muzicii instrumentale (piesă, sonată, concert, simfonie, uvertura), nucleul semantic, procedee de dezvoltare a muzicii, repetiția, contrastul, asemănarea și progresia.</p>	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea formeii muzicale din creații instrumentale; - frazare și articulație expresivă în cadrul cântului vocal-coral. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - audii muzicale comentate, cu notițe paralele; - fredonatul temelor muzicale din creațiile muzicale instrumentale; - reprezentarea evoluției dramaturgiei muzicale prin melogestică (intensitatea sonoră, gradația de tempo, sensul mișcării melodiei); - utilizarea procedeeilor de dezvoltare muzicală în cadrul improvizaiilor muzicale; - comentariul muzical. <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Dezvoltarea unei idei/unui fenomen”. <p><i>Produce evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - partitura ascultătorului la unele piese instrumentale audiate; - comentariul muzical la creația instrumentală îndrăgită; - portofoliul „Genurile instrumentale în muzica națională și universală”.
<h4>4. Dezvoltarea imaginii în muzica dramatică</h4>		
<p>4.1. Comentarea muzicii audiate/interpretate după un plan structurat: elemente de limbaj, forma muzicală, imaginea și dramaturgia muzicii etc.</p> <p>4.2. Perceperea semnificației mijloacelor de expresie muzicală în edificarea imaginii în operă și în balet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Genurile muzicii dramatice: opera, baletul, suita coregrafică • Concepția spectacolului de operă. Libreto și dramaturgia muzicală în genul de operă • Simbioza artelor în dramaturgia muzicală a baletului 	<p><i>Studii euristice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - structura unui spectacol de operă și balet: elemente constitutive; - caracterul sincretic al artelor în spectacolul de balet. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - încălzirea vocii pe teme muzicale din spectacole de operă și balet; - notarea grafică a elementelor de dramaturgie muzicală în timpul audiției; - improvizarea structurilor melodice/ritmice, a modelelor de acompaniament la teme muzicale din creațiile interpretate/audiate.

<p>4.3. Improvizarea structurilor melodice, ritmice și a unor modele de acompaniament la teme muzicale din creațiile audiate.</p> <p>4.4. Prezentarea argumentată a propriilor atitudini și aprecieri față de muzica audiată și interpretată la lecție și în afara lecției.</p>	<p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> genurile muzicii dramatice (opera, baletul, suita), inspirația folclorică, Barocul muzical, libreto, simbioza artelor în operă și în balet.</p>	<p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - cercetarea dezvoltării imaginii în genurile de muzică dramatică prin audiții; - audiții cu vizualizarea partiturii; - fredonatul; - melogestica; - comentariul muzical conform unui plan structurat; - interpretarea vocală, corală a temelor muzicale, a leitmotivelor; - improvizarea acompaniamentului ritmic la creațiile muzicale din repertoriul studiat. <p><i>Proiect individual/de grup:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Interpreții celebri de operă” / „Tainele unui spectacol de balet”. <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Armonia contrastelor”. <p><i>Produse evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - comentariul muzical; - partitura ascultătorului; - teme muzicale din creații dramatice fredonate din memorie.
<p style="text-align: center;">La sfârșitul clasei a VII-a, elevul poate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • distinge auditiv dezvoltarea imaginii muzicale în creațiile audiate și interpretate (început, înaintare – continuare, culminație, sfârșit); • explica rolul interacțiunii elementelor de limbaj muzical (nucleul semantic) în edificarea imaginii într-o creație de muzică vocală, instrumentală, dramatică; • aplica creativ abilitățile de interpretare vocal-corală a unor piese în variate aranjamente la unison, solist – grup, pe grupe, alternativ, cu și fără acompaniament; • argumenta impresiile muzicale proprii, starea interioară personală ca rezultat al contactului cu muzica de diferite genuri; • transpune percepția personală a imaginii și a dramaturgiei muzicale din creațiile studiate în reprezentări prin limbajul altor arte, manifestând ca valori și atitudini specifice predominante: • atitudine pozitivă pentru cunoașterea de sine și a lumii prin arte; • deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice; • spirit critic și respect față de valorile naționale și cele ale altor culturi; • cultură muzicală ca parte a culturii spirituale. 		

Repertoriul muzical pentru audiții muzicale	Repertoriul muzical pentru interpretare vocal-corală
<p>MODULUL 1: G. Enescu, Rapsodia nr. 1; F. Schubert, „Serenada”; M. Ravel, „Bolero”; P. Ceaikovski, uvertura-fantezie „Romeo și Julieta”; N. Rimski-Korsakov, tabloul simfonic „Zborul cărbăbușului”.</p> <p>MODULUL 2: G. Musicescu, corul „Răsai, lună”; Gh. Mustea, vers. A. Mateevici, corul „Basarabenilor” în interpretarea capelei corale „Moldova”; Gh. Mustea „Cetatea Babilon”; T. Chiriac, poemul muzical „Miorița”; W. A. Mozart, secvențe din „Recviem”; F. Schubert, piesa corală „Teiul”; G. Musicescu, Concertul coral nr. 1.</p> <p>MODULUL 3: F. Chopin, Sonata pentru pian nr. 2 în b-moll; L. van Beethoven, Sonata „Patetica”; Șt. Neaga, Concertul pentru vioară și orchestră, D-dur; N. Rimski-Korsakov, tabloul simfonic „Zborul cărbăbușului”; N. Paganini, Capriciul nr. 24; P. Ceaikovski, „Capriciul italian”; W. A. Mozart, Simfonia nr. 40; L. van Beethoven, Uvertura „Egmont”.</p> <p>MODULUL 4: G. Enescu, Preludiu la unison din suita orchestrală nr. 1; A. Lloyd Webber, Tim Rice, Opera-rock „Jesus Christ Superstar”; T. Brediceanu, Tabloul muzical „La seceriș”; Suita corală „Evantai folcloric românesc” în interpretarea Coralei „Armonia”; G. F. Handel, suita pentru orchestră nr. 1, „Muzica apelor”; A. Adan, fragmente din baletul „Gizel”; P. Ceaikovski, fragmente din opere și balet.</p>	<p>MODULUL 1: cântecul „Măi, stejar” după G. Musicescu; „Ecol” muz. Carl Maria von Weber, aranjamentul Ioan D. Chirescu; C. M. von Weber, „Barcarola” din opera „Oberon”.</p> <p>MODULUL 2: J. Brahms, „Cântec de leagăn”; romanța „Sara pe deal” vers. M. Eminescu, muz. V. Popovici; cântec popular „S-a dus cucul”; melodie populară „Cântă puiul cucului” în prelucrare de lu. Țibulschi; colinde.</p> <p>MODULUL 3: cântecul „Mama”, adaptare după F. Chopin; cântecul „Moldova”, vers T. Știrbu, muz. S. Croitoru; cântecul „Hora prieteniei” vers. I. Podoleanu, muz. E. Doga; cântecul „Ca flori de tei” vers. Gr. Vieru, muz. W. A. Mozart, adaptare de lu. Țibulschi; „O, lume, ce frumoasă ești” muz. L. van Beethoven.</p> <p>MODULUL 4: „Florică de pe apă” după T. Brediceanu; „La oglindă” vers. G. Coșbuc, muz. T. Popovici; „Mi-e dor” vers. Șt. O. Iosif, muz. T. Popovici; „Pasărea albastră” vers. Gr. Vieru, muz. A. Tamaziăcaru.</p>

CLASA a VIII-a

Unități de competențe	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
	1. Valori perene ale muzicii naționale și universale	
<p>1.1. Identificarea după auz a unor formații instrumentale și vocale, a unor interpreți reprezentativi ai culturii muzicale naționale.</p> <p>1.2. Compunerea mișcărilor plastice/corporale potrivite expresivității muzicii audiate și interpretate.</p> <p>1.3. Argumentarea interesului pentru promovarea valorilor muzicii naționale și universale.</p>	<p>• Valorile folclorului muzical național: doina, balada</p> <p>• Maeștri și capodopere ale muzicii naționale: G. Enescu, E. Doga</p> <p>• Interpreți celebri ai culturii muzicale naționale: N. Sulac, M. Bieșu, Ansamblul Academic de Stat de dansuri populare „Joc”, Capela Corală Academică „Doina”</p> <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> maeștri, capodopere, interpreți celebri, valori culturale.</p>	<p><i>Studiu de caz pe exemple de material audio și video:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Genurile reprezentative ale folclorului național – doina și balada”. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretare corală <i>a cappella</i>; - coordonarea cântului în ansamblu la două voci; - fredonatul temelor din creațiile audiate; - acompaniament ritmico-timbral conform cântecelor. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea artistică a creațiilor vocal-corale cu și fără acompaniament; - audii comentate; - vizionarea spectacolelor de operă și balet; - improvizatii de ritmuri și melodii pe texte folclorice și de autor. <p><i>Proiect individual/de grup:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - carte de vizită „Creația muzicală a compozitorului (...)” / „Teatre celebre de operă” / „Măiestria interpretativă a Mariei Bieșu”. <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Perenitatea culturii naționale”. <p><i>Produse evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - improvizatii de ritmuri și melodii pe texte folclorice; - carte de vizită; - repertoriu muzical al interpreților celebri și al compozitorilor culturii naționale.

2. Curente și stiluri muzicale		
<p>2.1. Coordonarea aspectelor intonaționale și ritmice la interpretarea repertoriului de cântece.</p> <p>2.2. Deținerea în memorie a unor teme muzicale/melodii din creații academice de largă popularitate, de diferite curente și stiluri.</p> <p>2.3. Realizarea unei prezentări orale în fața colegilor despre compozitori, creații, curente și stiluri muzicale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Evoluția stilurilor muzicale • Apogeul muzicii Baroc în creația compozitorului J. S. Bach • Creații muzicale remarcabile ale Clasicismului muzical vienez (J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven) • Specificul Romantismului muzical. F. Chopin – poetul pianului • „Vârsta de aur” a operei în Italia (G. Verdi) <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> curent muzical, stil muzical, Barocul muzical, Clasicismul muzical, Romantismul muzical.</p>	<p><i>Studiu comparat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Stiluri și curente artistice în muzică și în alte arte”. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de recunoaștere auditivă a trăsăturilor expresive specifice stilurilor artistice; - fredonatul temelor/laitmotivelor din creații celebre. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - imaginarea unui interviu cu un compozitor; - prezentarea publică a unor lucrări muzicale la alegere; - interpretarea artistică a creațiilor vocal-corale; - vizionarea spectacolelor și a programelor de concert; - analiza-caracterizare a muzicii conform unui plan; - comentariul muzical; - discuții libere despre conținutul afectiv și ideatic al unor lucrări. <p><i>Proiect de grup:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Școala muzicală națională (...)”. <p><i>Produce evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - comentariul muzical; - teme muzicale fredonate din creații academice de largă popularitate.
3. Muzica din zilele noastre		
<p>3.1. Interpretarea expresivă a unor melodii din creații celebre create în sec. al XX-lea – al XXI-lea.</p> <p>3.2. Comentarea creațiilor muzicale conform unui algoritm/unei scheme privind conținutul de idei, imagine, formă, limbaj, stil.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Culorile sonore ale impresionismului • Muzica jazz • „Revoluția muzicii internaționale” – rock-and-roll • Muzica de divertisment la răscrucea sec. al XX-lea – al XXI-lea: pop, disco, techno, rap etc. • Muzică pentru teatru și film 	<p><i>Discuții libere:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - conținutul afectiv și ideatic al unor lucrări muzicale interpretate/audiate; - interpretul preferat/formația de muzică preferată; - impresii despre sentimentele provocate de audierea anumitor piese muzicale.

<p>3.3. Formularea aprecierilor estetice despre diversitatea muzicii contemporane (curențe, stiluri, formații ș.a.) în raport cu diferite fenomene ale vieții și domenii de activitate umană.</p>	<p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> impresionism, conținut de idei, judecăți estetice, creații contemporane.</p>	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de recunoaștere auditivă a trăsăturilor expresive specifice genurilor muzicale contemporane; - fredonatul temelor muzicale din creații celebre; - acompanierea ritmico-timbrală a pieselor interpretate; - comunicare/prezentare Power Point. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - audiții muzicale comentate; - analiza-caracterizare a muzicii conform unui plan; - interpretarea creațiilor muzicale cu elemente de dans și mișcări corporale; - improvisarea acompaniamentului ritmic pentru cântecele din repertoriul studiat. <p><i>Eseu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Relația om – muzică în contemporaneitate”. <p><i>Proiect individual:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Varietatea muzicii în zilele noastre”. <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Divertismentul în viața omului”. <p><i>Produce evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - judecăți estetice referitoare la diversitatea muzicii contemporane; - repertoriu de cântece interpretat cu elemente de dans și mișcări corporale.
<p>4. Muzica – valoare a Eului</p>		
<p>4.1. Manifestarea culturii vocale la interpretarea unor creații muzicale de factură academică și divertisment.</p> <p>4.2. Utilizarea criteriilor de apreciere valorică a creațiilor muzicale de factură populară și cultă din tezaurul muzicii naționale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Varietatea trăirilor umane redată în muzică. Sentimentul de dragoste ca laitmotiv al vieții • Virtuțile omului modern în muzică • Valorile societății democratice în muzica din toate timpurile • Istoria muzicii văzută ca evoluție a Eului 	<p><i>Studiu de caz pe exemple de material audio și video:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rolul muzicii în exprimarea trăirilor, a virtuților și a valorilor. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea unei melodii, având un incipit dat; - improvisație ritmică „Percuție corporală”; - mișcare scenică potrivită tipului de lucrare muzicală interpretată; - jocuri de improvizatie vocală/instrumentală.

<p>4.3. Explicarea preferințelor interpretative față de două sau mai multe versiuni ale aceleiași lucrări muzicale.</p> <p>4.4. Transpunerea valorilor muzicii audiate/interpretate în viziunea personală despre sine și viață.</p>	<p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> cultură vocală, cultură de audiție a muzicii, criterii de apreciere valorică a creației, tezaurul muzicii naționale, valorile muzicii.</p>	<p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - comentariul muzical; - discutarea impresiilor personale despre lucrările audiate; - interpretarea muzicală în public a unor creații vocal-corale reprezentative pentru sărbătorile și manifestările clasei/ale școlii; - elaborarea unui repertoriu muzical ideal al omului cult. <p><i>Proiect de grup:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - obiceiuri și tradiții muzicale în viața de familie; - repertoriul muzical ideal al omului cult. <p><i>Proiect STEAM:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - „Virtuțile omului modern”. <p><i>Produse evaluabile:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - cultura vocală (la interpretarea unor creații de factură academică, de divertisment); - cultura de audiție a muzicii; - repertoriul muzical.
<p style="text-align: center;"><i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul poate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • deține în memorie unele teme muzicale/melodii din creații academice de largă popularitate, de diferite curente și stiluri; • manifesta cultură vocală la interpretarea unor creații muzicale de factură academică și divertisment; • emite judecăți estetice despre diversitatea muzicii (curente, stiluri, interpreti, formații artistice ș.a.) în raport cu diverse fenomene ale vieții și domeniul de activitate umană; • manifesta Eul personal și interesul pentru muzică prin implicare în proiecte de promovare a valorilor culturale, <i>manifestând ca valori și atitudini specifice predominante:</i> • atitudine pozitivă pentru cunoașterea de sine și a lumii prin arte; • deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice; • spirit critic și respect față de valorile naționale și cele ale altor culturi; • cultură muzicală ca parte a culturii spirituale. 		

Repertoriul muzical pentru audiții muzicale	Repertoriul muzical pentru interpretare vocal-corală
<p>MODULUL 1: Doina „Du-te, dorule-n pustie” de S. Vicoveanca; Balada „Miorița” N. Sulac; E. Doga fragmente din baletul „Luceafărul”; G. Enescu, „Poema română”; Cântecul popular în interpretarea lui N. Sulac, „Așa-i viața omului”; V. Bellini, aria „Casta Diva” din opera „Norma” în interpretarea Mariei Bieșu; Suita „Nunta Moldovenească” în interpretarea Ansamblului Academic de Stat de dansuri populare „Joc”; piesa „Hora Mare” în interpretarea Capelei Corale Academice „Doina”.</p> <p>MODULUL 2: J. S. Bach, Tocata și fuga în d-moll; J. Haydn Simfonia nr. 94, „Surpriza”; L. van Beethoven, fragmente din Simfonia nr. 3 „Eroica”; W. A. Mozart „Mica serenadă nocturnă”, Simfonia nr. 25; G. Verdi, aria Violetei „Addio del passato” din opera „Traviata”; F. Chopin, valsul în cis-moll.</p> <p>MODULUL 3: C. Debussy, „Reverie”, „Claire de lune”; G. Gershwin „Rapsodie en blues”; E. Presley, piesa „Blue Suede Shoes”; piesa „Rain” din repertoriul Beatles; piese din repertoriul interpreților M. Jackson, Toto Cutugno, Lara Fabian și alții; Romanța „Ochiul tău iubit”, muz. E. Doga, vers. M. Eminescu; I. Aldea-Teodorovici, piesă pentru saxofon-solo „Imensitate”.</p> <p>MODULUL 4: muzică pentru filme și spectacole de E. Doga; fragmente din baletul „Luceafărul” de E. Doga; creații din repertoriul interpreților Edith Piaf, Charles Aznavour, Mireille Mathieu, Patricia Kaas; I. Aldea-Teodorovici, „Reaprindeți candela”; L. van Beethoven, Simfonia nr. 5; C. Orff, fragmentul „O, Fortuna” din cantata „Carmina Burana”.</p>	<p>MODULUL 1: melodie populară de doină vocală; piesa „Doruleț” muz. Ioan D. Chirescu; cântec popular „Coborâi din deal în vale”; „Hora prieteniei” vers. I. Podoleanu, muz. E. Doga.</p> <p>MODULUL 2: J. S. Bach „Iisus Prunc”; „Cântec de primăvară” muz. W. A. Mozart; liedul „La mare”, vers. H. Heine, muz. F. Schubert.</p> <p>MODULUL 3: cântec napolitan „Santa Lucia”; cântecul „Primăvara” din opereta „Sânge vienez” muz. J. Strauss; piesa „Yesterday” versuri și muzică de J. Lennon și Paul Mc Cartney.</p> <p>MODULUL 4: „Să cânte tineretea” muzică și versuri de A. Grigoriu și Romeo Iorgulescu; Imnul tineretului studios, „Gaudeamus igitur”; piesele „O serenadă”, „Sfântă ni-i casa”, vers. Gr. Vieru, muz. I. Aldea-Teodorovici.</p>

V. REPERE METODOLOGICE DE PREDARE – ÎNVĂȚARE – EVALUARE

Curriculumul fixează următoarele precepte referitoare la metodologia predării – învățării – evaluării disciplinei *Educație muzicală* în clasele V-VIII:

- **asigurarea accesului egal la educație** a tuturor copiilor, inclusiv a celor cu cerințe educative speciale (CES), promovând individualizarea și diferențierea în procesul educațional;
- **centrarea pe elev**, și nu pe conținuturile de învățare, acestea constituind un mijloc de realizare a finalităților;
- **unitatea abordărilor psiho- și sociocentriste**: fiecare copil este valoros prin unicitatea sa și prin aceasta conferă valoare societății; totodată, însușirea valorilor societății susține valoarea personalității copilului.

Orientarea generală este condiționată de accentul pus pe învățare, iar predarea și evaluarea se orientează spre activizarea învățării.

Proiectarea strategiilor didactice este determinată de *Curriculumul*, dar se realizează în mod personalizat, în funcție de factori multipli: necesitățile de instruire ale elevilor; specificul disciplinei; personalitatea didactică a profesorului; cultura organizațională a școlii; accesul la mijloacele comunicaționale și informaționale moderne etc.

Promovând diversificarea și personalizarea strategiilor didactice, *Curriculumul* accentuează: orientarea spre învățarea activă; orientarea spre a învăța să înveți; orientarea spre formarea de competențe; orientarea spre dezvoltarea creativității elevilor. Se va da prioritate strategiilor specifice pedagogiei artelor și celor activ-participative, asigurându-se astfel valorificarea creativității elevilor și a profesorilor în cadrul activităților didactice.

Curriculumul direcționează metodologia disciplinei *Educație muzicală* spre **crearea situațiilor de învățare** care îi pot oferi elevului experiențe în cunoașterea de sine și a lumii prin arta muzicii, în exprimarea de sine prin limbajul specific muzicii, în însușirea valorilor aferente acestei arte. Comunicarea *elev – muzică* implică **receptarea și interpretarea expresivă a muzicii, aprecierea creațiilor muzicale**, care exprimă valorile personale ale elevului. Aici se încadrează și **explorarea relațiilor dintre muzică și Eul personal** în diferite situații de învățare și cotidiene, contexte educaționale și socioculturale. Prin urmare, procesul educațional trebuie organizat astfel încât elevii să aibă oportunități de a recepta, a interpreta, a evolua, a crea, a discuta, a valoriza și a cumula experiențe artistice nu doar în clasă, ci și în afara ei, **manifestând cultură personală în promovarea tezaurului național și universal al muzicii.**

Disciplina școlară *Educație muzicală* este studiată la fel ca alte fenomene – fizice, lingvistice, biologice etc. – și este important să înțelegem că muzica e o artă, iar cunoașterea ei se deosebește de cunoașterea unei științe, chiar și atunci când devine obiectul unei discipline școlare. În crearea situațiilor de învățare la disciplina *Educație muzicală*, se va ține cont de păstrarea raportului dintre valorile culturii naționale și universale, includerea repertoriului muzical din diverse paliere ale muzicii (populare, religioase, academice, de divertisment), raportarea conținuturilor la diverse forme de inițiere muzicală (audiție, interpretare, creație, reflexie) și gradul de dezvoltare a culturii muzicale a elevilor.

Asigurarea stării de bine la lecții constituie o condiție indispensabilă pentru succesul învățării disciplinei *Educație muzicală*. Inserția unor elemente distractive, alternarea tipurilor de activitate, diversificarea mediilor și a mijloacelor didactice utilizate, precum și a modalităților de aplicare a acestora, motivează elevul să vină la ore și să învețe cu plăcere, să dobândească experiențe artistice pozitive și să le valorizeze în alte domenii și contexte.

Evaluarea rezultatelor școlare la disciplina *Educație muzicală* este o componentă funcțională importantă a procesului educațional. Strategiile de evaluare se concep astfel încât să solicite elevilor eforturi intelectuale, practic-acționale și să îi ajute să se dezvolte și să se modeleze în plan cognitiv, spiritual, psihomotor și afectiv-motivațional.

Evaluarea se va axa pe măsurarea – aprecierea competențelor disciplinare, care sunt concepute ca finalități de bază ale procesului de învățământ și ca rezultate autentice ale învățării necesare elevului în viața de adult. Astfel, **scopul evaluării la disciplina „Educație muzicală”** vizează stimularea evoluției experiențelor muzicale și a gradului de formare a competențelor specifice disciplinei date.

În funcție de momentul unui act evaluativ într-un parcurs de învățare, la disciplina *Educație muzicală* se vor realiza: evaluarea inițială – predictivă; evaluarea formativă – continuă; evaluarea sumativă – finală.

- **Evaluarea inițială** (EI) este binevenită la început de an școlar/semestru/unitate de învățare, pentru a determina gradul de formare la elevi a preachiizițiilor necesare studierii cu succes a noului conținut. Nu are rol de control, iar rezultatele se valorifică în scopul eficientizării procesului ulterior de predare – învățare – evaluare. Evaluarea inițială poate fi atât instrumentală (pe baza unor instrumente de evaluare elaborate), cât și noninstrumentală.
- **Evaluarea formativă** (EF) se proiectează, la nivel de lungă durată, la finele unităților de învățare (al modulelor). La nivel de scurtă durată, poate fi complementată la anumite lecții, la discreția cadrului didactic. Evaluarea formativă: are ca obiectiv cunoașterea sistematică și continuă a rezultatelor curente și a progresului elevilor; oferă profesorului

posibilitatea intervenției imediate; permite aplicarea în timp optim a unor măsuri corective, care să modifice rezultatele elevilor în sensul dorit; este instrumentală și se realizează pe bază de produse, prin conceperea unor probe relevante.

- **Evaluarea sumativă** (ES) se proiectează la finele unui parcurs de învățare semnificativ: semestru, an școlar; se raportează la unitățile de competențe și la unitățile de conținut proiectate pentru semestrul dat, respectiv – la finalitățile stipulate la sfârșitul clasei date; este instrumentală și se realizează pe bază de produse recomandate, prin conceperea unor subiecte care să acopere întreaga arie tematică abordată.

Pentru a elabora instrumente de evaluare, profesorul trebuie să selecteze și, eventual, să îmbine produse relevante din lista celor recomandate în *Curriculum*, urmărind unitățile de competențe supuse evaluării și conținutul parcurs în contextul respectivei strategii de evaluare:

	Lista produselor recomandate	Strategia de evaluare recomandată (EI, EF, ES)	Oportunități de realizare în format digital
Produse axate pe audiția muzicii	P1. Cultura audiției	EI, EF, ES	
	P2. Partitura ascultătorului	EI, EF	✓
	P3. Caracterizarea muzicii	EI, EF	✓
	P4. Repertoriul muzical de audiție	EI, EF, ES	
Produse axate pe interpretare muzicală	P5. Cultura cântului	EI, EF, ES	
	P6. Planul de interpretare a cântecului/ a muzicii	EF	✓
	P7. Fredonatul temelor muzicale/ al leitmotivelor din creații celebre	EF	
	P8. Repertoriul de cântece	EF, ES	
Produse axate pe creație muzicală elementară	P9. Improvizația muzicală (de ritmuri/ melodii)	EF	
	P10. Acompaniament ritmico-timbral al pieselor interpretate/audiate	EF	
	P11. Melogestica (gestul mâinii în spațiu)	EF	✓
	P12. Mișcări muzical-ritmice/elemente de dans și mișcări corporale la repertoriul de cântece	EF	
Produse cumulative	P13. Proiect individual/de grup	EF, ES	✓
	P14. Cultura cântului și a audiției	EF, ES	
	P15. Comentariul muzical	EF, ES	✓
	P16. Repertoriul de cântece/de audiție	EF, ES	

Rezultatele școlare ale elevilor la disciplina *Educație muzicală* în clasele V-VIII vor fi apreciate **în bază de criterii și descriptori, fără note**. La evaluările formative la sfârșit de module și la evaluările sumative la sfârșit de semestru/an școlar, în bază de criterii și descriptori, se vor acorda **calificative**: foarte bine (FB), bine (B), suficient (S) (Figura 1).

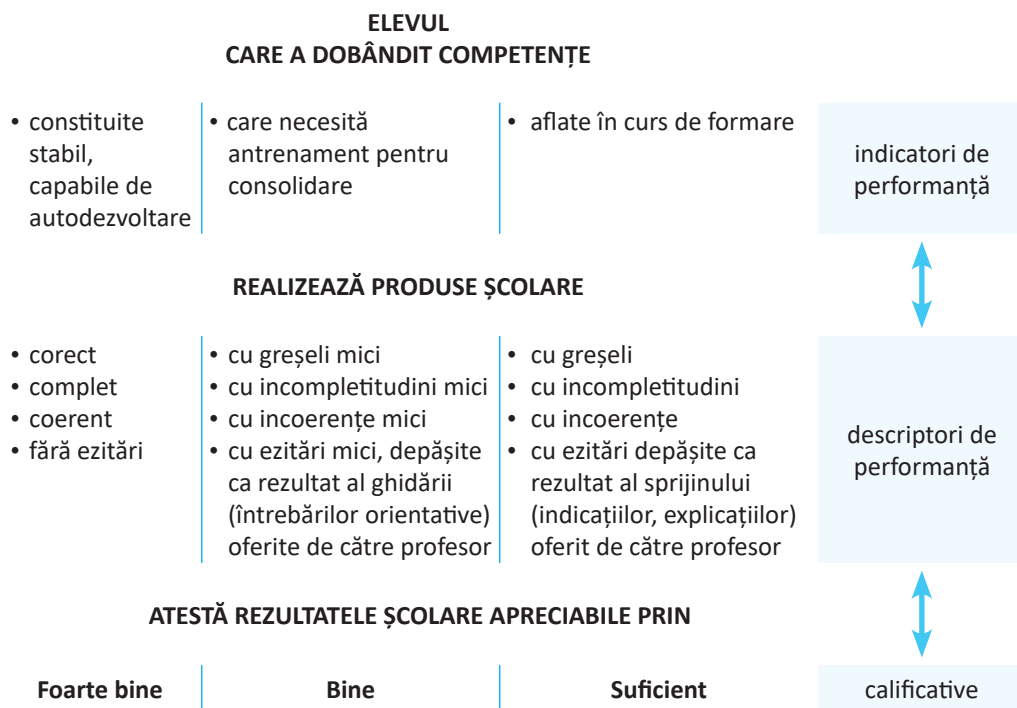

Figura 1. Aprecierea rezultatelor școlare la disciplina „Educație muzicală” în clasele V-VIII, în contextul ECD

Curriculumul promovează orientarea demersului evaluativ către stimularea autorefecției, a autocontrolului și a autoreglării, în ideea acceptării elevilor ca parteneri în actul evaluării. Evidențiem condițiile necesare pentru realizarea eficientă a **autoevaluării**:

- prezentarea sarcinii de lucru (a produsului) și a criteriilor de succes;
- încurajarea elevilor pentru a-și pune întrebări referitoare la modul de realizare a sarcinii (conștientizarea criteriilor);
- aplicarea controlată a unor grile de autoverificare;
- încurajarea evaluării în cadrul grupului sau al clasei (evaluarea reciprocă);
- completarea unei fișe de autoevaluare la finalizarea unei sarcini de lucru relevante.

Orientările metodologice de predare – învățare – evaluare, enunțate mai sus, generează necesitatea creării unor **medii de învățare cu eficiență înaltă și favorabile învățării centrate pe elev**, care se caracterizează prin următoarele:

- întrebările elevilor sunt apreciate/valorează mai mult decât răspunsurile lor;
- ideile vin din surse diferite;
- sunt utilizate diverse tipuri de învățare: învățarea bazată pe lucrări practice, pe cercetare, pe proiecte, pe sarcini de lucru; instruirea directă; învățarea reciprocă; învățarea prin excursii; învățarea în muzee; învățarea online (*e-learning*); învățarea ludică etc.;
- învățarea din clasă „se descarcă” într-o comunitate conectată: pentru a avea sens în lumea reală, învățarea trebuie să înceapă și să sfârșească prin racordare la lumea reală;
- învățarea este personalizată dintr-o varietate de aspecte implicate;
- evaluarea este persistentă, autentică, transparentă și niciodată represivă;
- criteriile de succes sunt echilibrate și transparente;
- experiențele pozitive de învățare sunt valorizate în permanență [24].

BIBLIOGRAFIE

Cadrul legal și normativ

1. *Cadrul de referință al curriculumului național*, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 432 din 29 mai 2017.
2. *Codul Educației al Republicii Moldova*, modificat LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401, intrat în vigoare din 01.07.16.
3. *Concepția educației în Republica Moldova*, 2000.
4. *Concepția educației muzicale în învățământul preuniversitar.*/ Autori: C. Rusnac, E. Doga, T. Chiriac, E. Mamot, E. Coroi, I. Gagim [et al.]; examinată și aprobată la ședința Colegiului Ministerului Învățământului din 20.04.1995, Chișinău, 1995.
5. *Curriculum la disciplina Educație muzicală*: Chișinău, ME, 2010.
6. *Curriculum pentru învățământul primar*, aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018.
7. *Legea nr. 382 din 19.07.2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor*, aprobată de Parlamentul Republicii Moldova.
8. *Legea Republicii Moldova cu privire la Drepturile Copilului*, nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994.
9. *Metodologia de evaluare criterială prin descriptori la disciplinele Educație muzicală, Educație plastică, Educație tehnologică și Educație fizică*, clasa a V-a, aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1324 din 08 septembrie 2018.
10. *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația 2020”*, publicată: 21.11.2014 în Monitorul Oficial nr. 345-351; art. nr. 1014.
11. *Standarde de eficiență a învățării*, Ministerul Educației al Republicii Moldova, 2012.
12. *Strategia Moldova Digitală 2020*, publicată: 08.11.2013 în Monitorul Oficial nr. 252-257, art. nr. 963.
13. *Strategia Națională Educație pentru toți*, publicată: 15.04.2003 în Monitorul Oficial nr. 070, art. nr. 441.

Studii/rapoarte

14. *Evaluarea curriculumului național în învățământul general. Studiu*. Chișinău: MECC, IȘE, 2018.
15. Bucun N., Guțu Vl., Ghicov A. [et al.] *Evaluarea curriculumului școlar. Ghid metodologic*. Chișinău: IȘE, 2017.

16. Morari M. *Studiu curricular: Evaluarea curriculumului educațional la disciplina Educație muzicală*. În: *Evaluarea curriculumului educațional. Ariile curriculare Arte, Sport, Tehnologii*. (studii curriculare) / Universitatea de Stat din Moldova, UNICEF Moldova. Coord. Guțu Vl., dr. hab., prof. univ., Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău: CEP USM, 2018.

Literatură în domeniu

17. Bularga T. *Psihopedagogia interesului pentru muzică*. Chișinău, 2008.
18. Cosumov M., Gagim I. *Educația muzicală permanentă. Studiu monografic*. Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți. – Chișinău: Pontos, 2016.
19. Crișciuc V., Gagim I. *Teoria și metodologia predării cunoștințelor muzicale. Studiu monografic*. Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți. – Chișinău: Pontos, 2016.
20. Gagim I. *Ce este muzica și cum să o înțelegem*. Bălți: Indigou Color, 2019.
21. Gagim I. *Dicționar de muzică*. Chișinău: Știința, 2008.
22. Gagim I. *Știința și Arta educației muzicale*. Chișinău: Editura ARC, 2006.
23. Heick T. *The characteristics of a highly effective learning environment* <https://www.teachthought.com/learning/10-characteristics-of-a-highly-effective-learning-environment/>
24. Morari M. *Educație muzicală*. În: *Educație artistică în preșcolaritate: Ghid teoretico-metodologic*. / Autori: Morari M., Pâslaru Vl., Alekseeva L. [et al.]; coord.: Marina Morari, Vladimir Pâslaru; Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți. – Chișinău: Pontos, 2016.
25. Morari M. *Educație muzicală. Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru învățământul primar și gimnazial*. Chișinău: Lyceum, 2011.
26. Morari M. *Teoria muzicii: Elemente de limbaj muzical. Curs universitar*. Bălți: Presa universitară bălțeană, 2008.
27. Pâslaru Vl. *Educația artistic-estetică: reconstituirea esenței*. În: *Educația prin artă în învățământul preuniversitar*. Materialele Conferinței Republicane, 8-9 decembrie 2001, Comisia Națională a RM pentru UNESCO, Ministerul Învățământului din RM. Chișinău: Grafema Libris, 2002.